

موسیقی مداحی
شاعرم کرد

گفت‌وگو با اسماعیل امینی
که دکترای زبان و ادبیات فارسی دارد
صفحه ۷

شماره ۵۶ • سه‌شنبه ۷ آذر ۱۳۹۶ • ۹ ربیع‌الاول ۱۴۱۹

آموزه‌های دینی
شاد زیستن

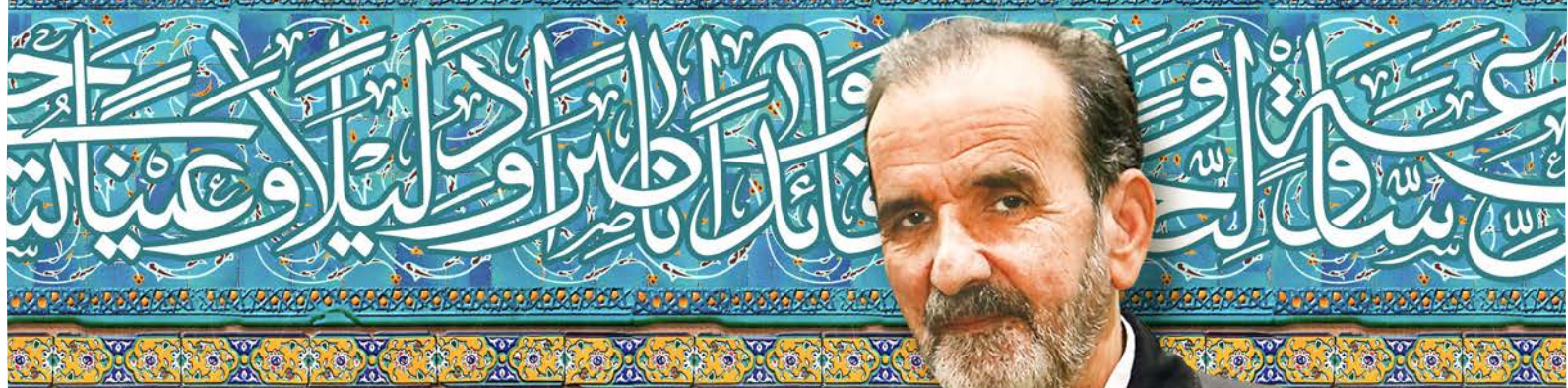

حجت‌الاسلام محمد صدارت
کارشناس معارف اسلامی
صفحه ۲

www.gudsonline.ir

چهارشنبه

ششمینده هفتگی روزنامه **قرن** ویژه هیئت‌ها و محافل مذهبی

حاج علی اکبر غلامشاهی

پیر غلام اهل بیت (علیهم‌السلام) از آسیب‌های نوآوری
در مداحی بدون شعور حسینی می‌گوید

مداح باید پای منبر علما بنشیند

صفحات ۴ و ۵

عکس: آرمن صمیمی

آیت‌الله جوادی آملی در دیدار با سیدمحمد معتمدی و بهروز شعبانی دو تن از هنرمندان جوان کشورمان اظهار داشت: «هر نعمتی که خداوند به ما داده در قبال آن مسئولیتی از ما می‌خواهد. به عبارت دیگر انسان در قبال نعمت‌هایی که خدا به او داده مسئولیت دارد و از انسان درباره آن نعمت‌ها سوال می‌شود.»

بزرگوارترین

سایه امام رضا علیه السلام

هیئت محبین الصادق علیه السلام سال ۷۸ در منطقه قاسم‌آباد مشهد تأسیس و شروع به فعالیت کرد. این هیئت شب‌های پنجشنبه هر هفته در مسجد امام صادق علیه السلام خیابان حسایی شمالی برگزار می‌شود. در ایام شهادت و ولادت اهل بیت علیهم السلام در مسجد مراسم ویژه‌ای برگزار می‌شود. محسن دلاور می‌گوید: «هیئت محبین الصادق علیه السلام در کنار فعالیت‌های مذهبی، کارهای فرهنگی همچون استقبال از پیکر مطهر شهدای مدافع حرم و حضور پرشور در مراسم تشییع و تدفین آنها را در دستور کار خود دارد. خوشبختانه مردم مشهد همیشه از برکات و عنایات امام رضا علیه السلام بهره برده‌اند و مورد لطف آن حضرت بوده‌اند. این همجواری تأثیر بسزایی در بینش، تربیت و بصیرت جوانان انقلابی و ولایی داشته و این توفیق برای ما حاصل شده که از کودکی به نوکری این استان بر خود ببالیم.»

مقابله با حربه‌های شیطانی دشمنان

هیئت‌ها چون از دل مردم مؤمن و ولایی جوشیده‌اند همیشه به عنوان پایگاه‌های فرهنگی و اعتقادی محسوب می‌شوند و در تربیت و هدایت خانواده‌ها به خصوص جوانان می‌توانند بسیار تأثیرگذار باشند. خصوصاً در جامعه فعلی که دشمنان دین از هر حربه‌ای برای گمراهی جوانان استفاده می‌کنند. هیئت‌ها می‌توانند در مقابل آنها بایستند و در رکاب ولی عصر علیه السلام قدم بردارند. مسئول هیئت محبین الصادق علیه السلام درباره اینکه هیئت‌ها چقدر می‌توانند در رفع معضلات اجتماعی و کاهش مشکلات انسانی و خانوادگی مردم تأثیرگذار باشند، می‌گوید: «از آنجا که امام حسین علیه السلام کشتی نجات بشریت است، قطعاً کسی که سوار بر این کشتی شود از همه بلاها در امان خواهد بود. هیئت‌ها با بینش، بصیرت و استعانت از اهل بیت علیهم السلام و بهره‌گیری از رهنمودهای پیرغلامان و بزرگان دین می‌توانند مسیر را هموار کنند و مردم را در مسیر اهل بیت قرار دهند. وقتی مردم جامعه از ایمان قوی برخوردار باشند و سیره اهل بیت علیهم السلام به آنها آموخته شود و به آن عمل کنند قطعاً در برابر مشکلات زندگی صبر خواهند کرد و به دلیل این صبر، مشکلات اجتماعی و معضلات فرهنگی و اخلاقی کاهش پیدا خواهد کرد.»

دغدغه هیئت‌ها

معمولاً هر تشکل مردم‌نهادی باید در راستای خصوصیات یا شاخص‌هایی حرکت کند تا به سرمنزل مقصود برسد. قطعاً یکی از تشکل‌های مردم‌نهاد تأثیرگذار در عرصه دین هیئت‌ها هستند. محسن دلاور در پاسخ به این سوال که هیئت محبین الصادق علیه السلام در چه مسیری حرکت می‌کند تا با نهادینه کردن فرهنگ ناب اهل بیت علیهم السلام برای نسل جوان راهگشا باشد، می‌گوید: «دغدغه‌ها و شاخص‌های اعضای هیئت محبین الصادق علیه السلام با استعانت از قرآن و توسل به اهل بیت که دو یادگار پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله هستند توسط مبلغین، واعظین و ملاحین هر هفته به صورت موضوعی در هیئت تبیین می‌شود و یکی از بهترین و مؤثرترین راه‌ها برای نهادینه کردن فرهنگ ناب اهل بیتی و جلوگیری از رواج سبک زندگی غربی به شمار می‌آید. همچنین ایجاد فضاهای تأثیرگذار و معنوی ایثار و شهادت و روایتگری درباره شهدای دفاع مقدس و مدافع حرم در جلسات هیئت که باعث خیر و برکت و آشنایی جوانان با فرهنگ جهاد و شهادت است از دیگر فعالیت‌های ماست.»

حرکت در مسیر انقلاب و رهبری

یکی از نکات مؤثر در موفقیت فرهنگی و دینی تشکل‌ها، برنامه‌ریزی و ترسیم نقشه راه با تعیین چشم‌انداز است. مسئول هیئت محبین الصادق علیه السلام در این خصوص می‌گوید: «برنامه هیئت بیشتر بر جذب نوجوانان و جوانان منطقه و دعوت از خانواده‌های آنها برای شرکت در برنامه‌ها و مراسم هیئت متمرکز شده تا بهتر و زودتر بتوانیم به هدفمان که تبیین سیره اهل بیت علیهم السلام است دست یابیم. از طرف دیگر هدف اصلی ما که جلب رضایت پروردگار و آماده‌سازی خود و جامعه برای ظهور ولی عصر علیه السلام و رزمندگی و شهادت در رکاب آن حضرت است تحقق یابد. این را هم بدانید که این هیئت وابسته به هیچ نهاد و حزبی نیست و همواره افتخار ما این است که در مسیر انقلاب و رهبری هستیم. ان شاءالله که تا آخر در این مسیر بمانیم و شهادت قسمت ما بشود.»

مسئول هیئت محبین الصادق علیه السلام از برنامه‌های فرهنگی‌شان می‌گوید

آموزش سیره اهل بیت علیهم السلام به نوجوانان و جوانان

امیررضا سجادیان

نقش هیئت‌های مذهبی و جایگاه مردمی آنها بر کسی پوشیده نیست. شاید بزرگ‌ترین پایگاه دینی و ملی در جامعه اسلامی ما هیئت‌ها و محافل مذهبی باشند. هر قدر ارزش یک هیئت در میان مردم شناخته شده‌تر و والاتر باشد، میزان تأثیرگذاری آن بر مردم بیشتر خواهد بود. با توجه به این نقش ارزشمند بسیاری از ضعف‌ها و قوت‌های فرهنگی که میان هیئت‌ها و جوانان علاقه‌مند به اهل بیت علیهم السلام دیده می‌شود به نوعی می‌توان با برنامه‌های هیئت‌ها مرتبط دانست. اگر امروزه جریان‌های عزاداری و سینه‌زنی میان جوانان از شکل سنتی خود تا حدودی خارج شده، بی‌گمان هیئت‌ها و مدیرانشان در آن نقش داشته‌اند؛ هر چند این نقش به ظاهر آشکار نبوده و نیست. محسن دلاور یکی از مدیران این هیئت‌هاست که نسبت به برخی از بدعت‌گذاری‌ها در مداحی، توجه نکردن به وعظ و رواج بدعت‌ها در سینه‌زنی و جشن‌ها گلایه و انتقاد دارد. با او گفت‌وگو کردیم تا درباره هدایت و مدیریت هیئت به دست نسل جوان جامعه بیشتر بدانیم.

۱
ک
۹
۱

آیت‌الله وحید خراسانی با بیان اینکه روز شهادت امام عسکری (علیه السلام) باید احیا شود و همه هیئات باید بیرون بیایند، گفت: «پیشامد هشتم ربیع شهادت مظلومانه پدر امام زمان (عج) است. امام زمان قلب عالم است. روز شهادت امام عسکری (علیه السلام) به احسن وجه باید احیا شود و همه هیئات باید بیرون بیایند».

حاج علی اکبر

حاج علی اکبر غلامشاهی پنج دهه است که خادم خاندان عصمت و طهارت است. او نزد مرحوم حاج غلامرضا آذر حقیقی نوحه‌خوانی را آموخته و یک دهه در محضر او شاگردی کرده و سه دهه می‌شود که جلسه‌ای به نام مجمع‌الذکرین بیت‌الجواد (علیه السلام) را راه‌اندازی کرده. سابقه شکل‌گیری این جلسه به سال ۶۴ می‌رسد و تا امروز ادامه دارد. حاج علی اکبر غلامشاهی در خانواده‌ای مذهبی بزرگ شده و پدرش از راه کارگری امرار معاش می‌کرده. با اینکه مؤسس بیت‌الجواد (علیه السلام) است اما تأکید دارد که رئیس آنجا نیست و می‌گوید: «هیچ‌وقت به خودم اجازه نمی‌دهم در دستگاه امام حسین (علیه السلام) بگویم رئیس‌م. من خادم کوچکی هستم و نوکری اهل بیت (علیهم السلام) را می‌کنم». او در بیت‌الجواد (علیه السلام) به جوانان و نوجوانان علاقه‌مند به مداحی درس ادب و احترام می‌دهد. گفت‌وگوی «چهارده» با این پیرغلام حسینی را بخوانید.

● آقای غلامشاهی! مداحی از گذشته تاکنون چه فرقی کرده؟

الان سبک‌های مداحی فرق کرده و انگار بین مداحان اخلاص کمتر شده. در گذشته اخلاص بین مردم بیشتر بود. وقتی می‌گفتم السلام علیک یا ابا عبدالله، اشک از دیدگان مردم جاری می‌شد ولی الان نیم‌ساعت هم بخوانید کمتر کسی است که اشک بریزد.

● نزد چه کسی مداحی را آموختید؟

من شاگرد استاد آذر حقیقی بودم. او مغازه آردفروشی داشت و بسیاری از مداحان قدیمی و خوشنام مشهدی شاگرد او بودند. او که حکم پدر را برابم داشت به من می‌گفت روزها برو کار کن و شبها برو برای امام حسین (علیه السلام) بخوان. می‌گفت خواندن برای اهل بیت (علیهم السلام) را برای خودت شغل قرار نده. این طور نباشد که جایی بخوانی و منتظر باشی پاکت پولی به تو بدهند. به نصیحت استاد گوش کردم و به لطف خدا و ائمه اطهار (علیهم السلام) تا امروز از کسی پولی نگرفته‌ام به جز حرم امام رضا (علیه السلام) که می‌گویند بهتر است هدیه حرم را بگیری. چون بی‌حرمی می‌شود. الان که سنم بالا رفته، پسر در حرم می‌خواند.

● یعنی پاکتی برای مداحی نمی‌گیری؟

اصلاً. امام باقر (علیه السلام) فرموده خدا لعنت کند کسی را که ما را منبع کسب درآمد برای خودش قرار دهد. باید برای رضای خدا خواند. امام حسین (علیه السلام) خودش جبران می‌کند. همان‌طور که برای ما جبران کرده.

● کسانی که روزی‌شان از این راه است چه؟

نمی‌گویم هدیه نگیرند. اگر کسی هدیه داد بگیرند و بانی مجلس هم باید حواسش باشد اگر مداحی زندگی‌اش از این راه تأمین می‌شود، به او پاکتی بدهد ولی شرط دارد. اگر مداحی را جایی دعوت کردند و مثلاً پاکتش دو میلیون تومان بود با جایی که پاکتش ۱۰۰ هزار تومان است فرقی بین آنها نگذارد. چون این هدیه بانی مجلس است. باید رضای خدا را مدنظر بگیرد. زیرا این پول با رضای خدا برکت پیدا می‌کند. خبرهایی را می‌شنوم که تعداد انگشت‌شماری از مداحان مبالغ کلان می‌گیرند و حتی مجلسی را که پول بیشتری بدهند قبول می‌کنند. این دیگر برای امام حسین (علیه السلام) نیست. آن مداح فقط به فکر پول است.

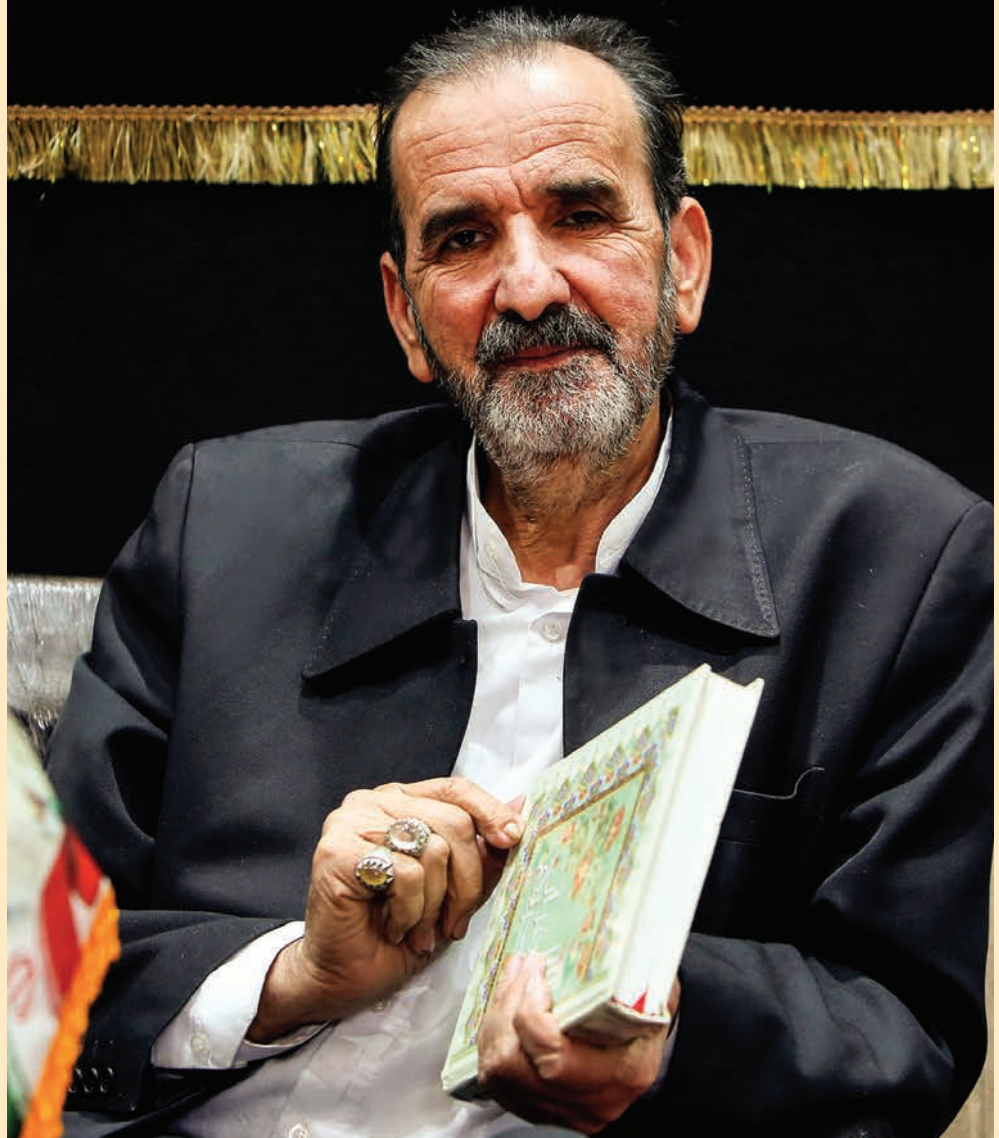
● مشکل از کجاست که چنین وضعیتی پیش آمده؟

یک بخش مشکل به بانیان مجالس برمی‌گردد که می‌خواهند بگویند ما فلانی را دعوت کردیم و فلان قدر به او پول دادیم.

حاج علی اکبر غلامشاهی پیر غلام اهل بیت (علیهم السلام)
از آسیب‌های نوآوری در مداحی بدون شعور حسینی می‌گوید

مداح باید پای منبر علما بنشیند

ملیکا وظیفه‌شناس

آیت‌الله صافی در پیام تبریک به مناسبت نبودن داعش با تأکید بر نقش کلیدی حاج قاسم سلیمانی در این پیروزی گفت: «جنایات بی‌شمار وهابیت و دست‌نشانده آن داعش تبهکار سابقه نداشت و امروز مسلمانان جهان به ویژه مسلمانان منطقه از شر وجود جنایتکار آنها راحت شدند. خدای بزرگ را بر این فتح عظیم سپاسگزاریم».

بی‌حرمتی می‌شود.

● **دلیل‌شان این است که جوان‌ها را جذب کنند. می‌گویند نوآوری می‌کنیم. به نظر شما اسم این کار نوآوری است؟**

اینها نوآوری نیست. می‌خواهند نوآوری کنند بروند اشعار خوب را بخوانند. اگر شعر حافظ را با اخلاص بخوانند، مردم اشک می‌ریزند. نوآوری به چه قیمتی؟ نوآوری این نیست که مردم را تا ساعت یک و دوی نصف شب بیدار نگاه‌داری تا نماز صبح‌شان قضا شود. اینها درست نیست. مجلس مداح باید ساعت ۱۰ شب تمام شود تا مردم ساعت ۱۱ شب به خانه‌شان برسند و استراحت کنند و برای نماز صبح بیدار شوند. نه اینکه ساعت دوی نصف شب به خانه برسند و ساعت چهار صبح برای نماز صبح بیدار نشوند. فردای قیامت یقه مداح و بانی مجلس را می‌گیرند. همه اینها در گناه نماز نخواندن مردم شریکند. اگر این مداحان پای درس علما بروند و ادب را بیاموزند، نوآوری را یاد می‌گیرند. اول باید شعور حسینی را بیاموزند و بعد شور حسینی. اگر شعری دارای محتوا و شعور نباشد، شوری هم ندارد. گاهی کسی با یک‌بیت چنان شوری در جامعه راه می‌اندازد که در وصف نمی‌گنجد. مرحوم شهیار با شعر «علی ای همای رحمت، تو چه آیتی خدا را» چه می‌کند. شعری که سیدرضا نریمانی برای مدافعان حرم خواند بین جوان‌ها غوغا کرد. چون محتوا داشت و شور و شعور همراه با هم بود.

آنها خوابیده زیاد است.

● **این انحرافات در مداحی از کجا می‌آید؟**

چون پای منبر و سخنرانی بزرگان و علما نمی‌روند. علمایی هستند که درس اخلاق و مکتب و معارف می‌دهند. باید پای منبر آنها بنشینند و درباره مداحی و شعر تعلیم ببینند. اینکه نام امام حسین (علیه السلام) را سریع پشت سر هم تکرار می‌کنند که اسم مطهر آن حضرت را کامل ادا نمی‌کنند چه معنایی دارد! اینها زمینه‌های تهاجم فرهنگی است که به سبک‌های نامتعارف می‌خوانند. شعر خوب وزن دارد و دارای مفهوم است.

● **آیا مداح باید حافظه خوبی هم داشته باشد و اشعار را از گنجینه ذهنش بیرون بکشد؟**

اینکه مداح شعر را حفظ کند چند خاصیت دارد. اول اینکه بهتر می‌تواند شعر را برای مستمع بخواند. باید شعری را که از حفظ می‌خواند با تسلط کامل باشد. الان اشعار را از روی صفحه گوشی همراهشان می‌خوانند و می‌گویند چه فرقی می‌کند! یعنی مداح زحمت این را که شعری را حفظ کند به خودش نداده. این بحث احترام به مستمع است. باید اشعار خوب را حفظ کنند و تأیید آن را از اساتید ادبیات بگیرند.

● **پس مداحی به این نیست که فقط صدای خوبی داشته باشیم. درست است؟**

مهم‌تر از صدای خوب، خلوص، ادب و درک است. مرحوم کوثری صدای آنچنانی نداشت ولی وقتی می‌گفت السلام علیک یا ابا عبدالله، امام دستمالشان را بیرون می‌آوردند و مثل ابر بهار اشک می‌ریختند. عالمی که دنیا را به تلاطم درآورده بود، پای مداحی آقای کوثری اشک می‌ریخت. مقام مداحی، مقام والایی است به این شرط که مداح بداند در چه مقامی قرار گرفته.

● **از دیگر آسیب‌های مداحی خودنمایی است. اگر در این خصوص توضیحی دارید بفرمائید.**

متأسفانه الان خیلی زیاد شده. وقتی هم به آنها می‌گویم این چه شکل مداحی است، می‌گویند شما قدیمی شده‌اید، ما جدید هستیم! شعری را که می‌خوانند معنا و مفهوم آن را نمی‌دانند. این اسمش جدید بودن است؟! اشعاری هست که شاعر برای سرودن هر مصرع آن خون جگر خورده ولی برخی مداحان سراغ اشعاری می‌روند که اصلاً مفهوم آن را نمی‌دانند. مثلاً به امام حسین می‌گویند تو لیلی منی و من مجنون توام. آخر مگر می‌شود امام حسین را به لیلی تشبیه کرد! متأسفانه اشعارشان چیزی ندارد و گاهی به ساحت ابا عبدالله الحسین (علیه السلام)

اینها فخرفروشی است در حالی که مجلس امام حسین (علیه السلام) باید با تواضع و خلوص باشد. اگر مجلس برای رضای خدا و امام حسین باشد، مداح، قاری، منبری و بانی همه در خدمت ابا عبدالله الحسین هستند. دل‌ها با السلام علیک یا ابا عبدالله مداح نرم می‌شود و اشک‌ها جاری ولی اگر قرار بر خودنمایی باشد که فلانی را به فلان مجلس دعوت کردند، این درست نیست.

● **الان مشغول چه کاری هستید و از چه راهی امرار معاش می‌کنید؟**

استادم می‌گفت حتماً شغل دیگری داشته باش و مداحی را شغل خودت قرار نده. الان برنج‌فروشی دارم و خدا لطف کرده و مجتمعی را با ۱۱۰۰ متر زیربنا در پنج طبقه به نام بیت‌الجواد تأسیس کرده‌ام و به نوجوانان، جوانان و بزرگسالان آموزش مداحی می‌دهیم. دوره‌های آموزش قرآن در رشته‌های مختلف برگزار می‌شود و مراسم دهه‌های مختلف را داریم تا مناسبت‌های مهم دینی را حفظ و تکریم کنیم. جلسات مجمع‌الذاکرین هم در آنجا برگزار می‌شود.

● **هدف از آموزش مداحی در بیت‌الجواد چیست و قرار است چه مداحانی تربیت شوند؟**

مداح باید با سیره و سخنان ائمه اطهار (علیهم السلام) آشنا باشد و به دستورات زندگی‌ساز و انسان‌ساز آنها عمل کند. اگر مداحی به سیره اهل بیت عمل کند، هم در دنیا عاقبت بخیر می‌شود هم در آخرت.

● **یک مداح خوب چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟**

باید اخلاص در عمل داشته باشد و معتقد باشد اگر برای رضای خدا بخواند، خدا و ائمه اطهار (علیهم السلام) در زندگی‌اش جبران می‌کنند. چون اهل بیت خودشان را بدهکار کسی نمی‌گذارند. مداحان زیادی را دیده‌ام که صدایشان را وقف اهل بیت کرده‌اند و زندگی‌های آبرومندی دارند. خدا به من به عنوان خادم کوچکی در این دستگاه لطف داشته و شکر خدا زندگی آبرومندی دارم.

● **شعر در مداحی چقدر مهم است؟**

بسیار مهم است. آشنایی با ادبیات باعث می‌شود مداح شعر خوب انتخاب کند. قرار نیست مضامین پیچیده و بلندی داشته باشد تا مستمع متوجه آن نشود. مضامینی هست که درک آنها برای مستمع آسان است و معانی بسیار مهمی دارد. محتشم کاشانی ۱۲ بند شعر دارد که می‌گوید: «باز این چه شورش است که در خلق عالم است». این شعر خیلی بر دل‌ها مؤثر واقع شده. اشعار ساده‌ای که یک دنیا حرف در

تأثیر مداحی در زندگی

حاج علی‌اکبر غلامشاهی درباره تأثیر مداحی در زندگی خودش بر ایمان می‌گوید: «مداحی در زندگی ام بسیار تأثیر گذاشته. وقتی می‌بینم خانواده‌ام حسینی هستند و اهل روضه و منبرند احساس خوشحالی می‌کنم. نوه سه ساله‌ای دارم که برای امام حسین (علیه السلام) می‌خواند. کسانی هستند که میلیاردها تومان ثروت دارند. کسی هم هست که ثروتی جز آبرویش ندارد. نمی‌گویم کسانی که پولدارند آبرو ندارند. اصلاً منظورم این نیست ولی احترامی که مردم به خادمان امام حسین می‌گذارند قیمت ندارد. خادمی و نوکری امام حسین (علیه السلام) خیلی به آدم آبرو می‌دهد».

حاج محمد کمیل، مداح اهل بیت (علیهم‌السلام) با تأکید بر اینکه دامن زدن به اشتباه مداحان آسیب‌های بیشتری در پی دارد، گفت: «شاید با یک سبک، لحن و صدا بتوان اجرای مناسب داشت اما مداح یک الگو و شاخص است. برای ساختن این شاخص نیاز داریم از اساتید باتجربه و ماهر کسب کنیم، بنابراین مداحی فقط به خواندن خلاصه نمی‌شود.»

اعتبار قرآنی

تعزیه‌خوان بودن به همین راحتی‌ها نیست و فرقی نمی‌کند موافق خوان باشی یا مخالف خوان. حاج آقا حجازی با اشاره به اینکه نقشی که در تعزیه اجرا می‌کنیم در طول سال و همه جا با ماست، می‌گوید: «یک تعزیه‌خوان خیلی مراقبت می‌خواهد و فرقی بین موافق خوان و مخالف خوان نیست. برای یک تعزیه‌خوان خوب شدن باید از سن کم به تعزیه آمد و باید صدا و آهنگ را خوب یاد گرفت. کسی که در سن بالا بیاید نمی‌تواند تعزیه‌خوان شود. در این سال‌ها نه برای تعزیه خواندن و نه برای قرآن خواندن یک ریال نگرفته‌ام اما در زندگی‌ام هرچه دارم از قرآن و اهل بیت (علیهم‌السلام) است. تمام اعتبار و زندگی‌ام از این دو تاست. در جوانی به تنهایی در تهران زندگی می‌کردم. تنها چیزی که نگذاشت به سمت و سوی گناه بروم همین قرآن بود. هر بار که فکر گناه به ذهنم خطور می‌کرد می‌گفتم حاج کریم! یادت باشد تو نقش علی‌اکبر را ایفا می‌کنی و می‌خواهی بروی سر کلاس قرآن بنشینی.»

نزد مشهدهی تقی گودرزی گذاشتند که در مکتب‌خانه‌اش ۶۰، ۷۰ شاگرد داشت. مکتب‌خانه از شب چله تا شب عید باز بود. مسائل ریاضی را نزد ملاعلی شاه یاد گرفتیم و همه جا شاگرد اول بودم. شوهر عمه‌ام شاگرد آیت‌الله مرعشی بود و ماه رمضان به ده می‌آمد. یک توفیق بزرگ بود که احکام دین را از او یاد بگیرم.»

پامنبری حجج اسلام فلسفی و کافی

حاج آقا حجازی مثل بسیاری از همسن و سالانش در ۱۳ سالگی همراه پسرعموهایش که از او بزرگ‌تر بودند به تهران آمد و در سرچشمه ساکن شد اما حضورش در پایتخت باعث نشد از مجالس مذهبی دور بماند؛ «علاقه زیادی به علما داشتیم. آن زمان در روزنامه می‌نوشتند فلان کس فلان جا سخنرانی دارد یا روی دیوار اعلامیه می‌زدند. این بود که می‌گشتم بینم آقایان کافی، فلسفی، شجاعی و انصاریان کجا جلسه دارند. هر طور بود خودم را به مجالس‌شان می‌رساندم. یک ضبط صوت کوچک داشتیم و سخنرانی‌ها را ضبط می‌کردم. به طور مداوم پنج سال روزهای جمعه از ساعت ۷ صبح در محضر حاج آقا محمدی صرف و نحو عربی را یاد گرفتیم. در ۱۸، ۱۹ سالگی در روستاها و تهران کلاس داشتیم. بعد از پیروزی انقلاب به محله مجیدیه آمدم و در مساجد ضرابخانه، ابوالفضل و در خانه‌های لویزان کلاس قرآن برگزار می‌کردم. تا به حال در ۱۲۰ مسجد تلاوت قرآن داشته‌ام. در حال حاضر هم در مکتب قرآن و عترت و چند جای دیگر تلاوت قرآن دارم.»

با وضو تعزیه می‌خواندیم

حاج آقا حجازی علاوه بر اینکه معلم قرآن است، تعزیه‌خوان هم هست و تعزیه‌خوانی نسل در نسل در خونشان است. او درباره تعزیه‌خوانی با عشق و علاقه خاصی صحبت می‌کند و می‌گوید: «پدربزرگم میرزا حسین شهسورای تعزیه‌خوان خوانین بزرگ بود. او موافق خوان بود و صدای بسیار خوبی داشت. در دهات ما ۲۰ روز محرم پشت سر هم تعزیه بود و گاهی مردم در طول سال نذر می‌کردند و تعزیه می‌گرفتند. در طول سال وسایل تعزیه از قبیل شمشیر، سپر، کلاهخود، زره و لباس‌ها در خانه ما گوشه یک اتاق تر و تمیز ۱۸ متری نگهداری می‌شدند. کف اتاق فرش‌های دستباف پهن بود و این اتاق برای خودش قداست خاصی داشت. فاصله خانه ما تا حسینیه ۱۰ متر بود. وقتی تعزیه داشتیم، در همان اتاق لباس را می‌پوشیدیم و به تعزیه می‌رفتیم. سنت بود همه تعزیه‌خوانان با وضو باشند و وقتی لباس می‌پوشیدند جلوی آینه نمی‌رفتند و خودشان را نمی‌دیدند. خیلی وقت‌ها از دهات دیگر هم می‌آمدند و به پدرم می‌گفتند فردا تعزیه ماست. پدرم همه را خبر می‌کرد و برای تعزیه می‌رفت و یک ریال هم پول نمی‌گرفت.»

عزاداری امام حسین که نمرده!

حاج آقا حجازی در ۱۰ سالگی قاسم‌خوان و علی‌اکبر‌خوان شده و آنقدر محزون می‌خوانده که خوانین محل بعد از تعزیه به او می‌گفتند بچه! ما را کشتی آنقدر که گریه ما را درآوردی. او درباره عشقش به تعزیه می‌گوید: «۱۵ ساله بودم. یک ماه به محرم مانده بود که من را برای کار به اهواز بردند. پدرم به معمار گفت پسرم را برای محرم بفرست بیاید. نزدیک محرم بود و آمیدی به فرستادن من نبود. روزها برای خودم اشعار تعزیه را زمزمه می‌کردم و اشک می‌ریختم. دو روز مانده به محرم به یکباره معمار آمد و گفت کار تعطیل است، بروید. کم مانده بود بال دربیارم. آن زمان مردم به تعزیه خیلی ارادت داشتند. بنده خدایی برای پسرش تعزیه نذر کرده بود. برحسب اتفاق پسرش فوت کرد. فردای فوت پسرش دوباره تعزیه را ادامه داد. گفتیم پسرت که مرد چرا تعزیه گرفتی! گفت پسرم مرد اما عزاداری امام حسین که نمرده.»

به گفته حاج آقا حجازی بهترین نسخه تعزیه نسخه‌های اراک و کردستان است و نمی‌شود به اصل نسخه‌ها دست زد؛ «نسخه‌ها همان‌طور باید حفظ شوند و به اصالت‌شان لطمه نخورد.»

گفت و گو با حاج کریم حجازی که خانه‌اش را حسینیه کرده

تعزیه‌خوانی میراث خانوادگی

فاطمه شعبانی

پیرغلامی یک مدال افتخار است که بدون اغراق بازور و پول نمی‌توان آن را گرفت. باید سال‌ها در این راه قدم برداری و زحمت بکشی و عرق بریزی و از جان و مال خودت مایه بگذاری تا مردم این مدال را به گردنت بباززند و وقتی نامی از یک پیرغلام برده می‌شود انگشت اشاره مردم به سمت تو برود و نام تو را ببرند. حاج کریم حجازی که ۵۶ سال از عمرش سپری شده سالیان سال است به واسطه قرآن و اهل بیت (علیهم‌السلام) جان اعتباری برای خودش خریده که در نبود پیش نماز مسجد محل نماز جماعت را اقامه می‌کند.

مکتب‌خانه

حاج کریم حجازی سادگی و صداقت خاصی دارد و از رسایی صدایش مشخص است که این صدا بدون میکروفن هم می‌تواند قرآن بخواند و هنگام تعزیه صدایش را به گوش همگان برساند. بیش از ۳۰ سال است که اهالی محل او را به خوبی می‌شناسند و خیلی وقت‌ها جلسات قرآن محل را برگزار کرده. او که در روستای کایید بین اراک و بروجرد به دنیا آمده درباره دوران بچگی‌اش می‌گوید: «پنج ساله بودم که پدرم من را به مکتب‌خانه فرستاد. آن زمان در مکتب‌خانه چوب و فلک در کار بود و با آن سن کم تا ظاهر بیشتر دوام نیاردم و دیگر پایم را مکتب‌خانه نگذاشتم. نزد مرحوم پدرم عم جزء و هوالفتاح العلیم را یاد گرفتم. پدرم حروف الفبا و قرآن خواندن را هم به من آموخت. بزرگ‌تر که شدم من را

حجت‌الاسلام حامد کاشانی با بیان اینکه مداح باید سیاسی باشد اما بازیگر جریان‌های سیاسی نشود، گفت: «می‌گویند مداح فقط مدح اهل بیت کند. یعنی در واقع دین را از کارکرد اجتماعی خارج کنیم. آن وقت به این مناسبت که همچون مداح عصر قاجار و صفویه در عین اجرای مداحی‌های سیاسی، در مقام مجریه‌گویی سلطنت آن زمان قرار بگیرد».

که به گردن شاعران امروز حق دارند.

ارتباط با مداحان

به واسطه فعالیت‌ها در حوزه شعر آیینی مانند بسیاری از دوستان با مداحان همکاری داشته‌ام که مهم‌ترین آنها حاج صادق آهنگران است. با حاج سعید حدادیان نیز همکاری داشته‌ام. خیلی‌ها کارهای من را خوانده‌اند که مهم‌ترین آنها حاج صادق آهنگران است.

توفیقی مستمر

هر سال شاعران دو جلسه با مقام معظم رهبری برگزار می‌کنند. اولین جلسه به جلسه شاعران در شب میلاد امام حسن مجتبی (علیه السلام) برمی‌گردد که ۲۰ سال است دارد برگزار می‌شود. توفیق این را داشته‌ام که از همان ابتدا در تمام سال‌ها در این جلسات حضور داشته باشم و در بعضی سال‌ها شعرخوانی هم کرده‌ام. جلسه دوم جلسه شاعران آیینی و مداحان با حضرت آقا است که چند سالی توفیق حضور در این جلسات را داشته‌ام.

میان این خیمه‌های سوزان چه جای صحبت از آرزویم

چگونه این قصه را بگویم که بغض ره بسته بر گلویم مگر که دفتر به اشک شومیم چرا اشک می‌ریزد آرزویم به خیمه‌ها طفل دلشکسته به انتظار عمو نشسته چه کودکان امید بسته که آب می‌آورد عمویم هراس و حسرت شبان و روزان زمانه چون آتش فروزان میان این خیمه‌های سوزان چه جای صحبت از آرزویم چو کودکی در شب سیاهم به هیچ سو بی‌نمانده راهم یتیم و تنها و بی‌پناهم زمانه سیلی زده به رویم ببین چه تلخ است روزگارم، ببین که خون است گوشوارم ببین که بر پا خلیده خارم، ببین که آتش گرفته مویم چگونه گویم که قصه چون شد، فتاد سقا، علم نگویند شد پناه عالم که غرق خون شد پناه خود را کجا بجویم امام تنها شکسته قامت به روی نیزه سرت سلامت کنار آن قامت قیامت نمی‌توانم سخن بگویم الا اگر دین جدم احمد به قتل من استوار گردد بگو جهان تیغ خود بر آرد، بیفکند تیر خود به سویم

گفت‌وگو با اسماعیل امینی که دکترای زبان و ادبیات فارسی دارد موسیقی مداحی شاعرم کرد

سعید سعیدی

به زبان شعر درمی‌آورد. رفت و آمد با محافل مذهبی باعث شد در زمینه شعر آیینی فعال باشم. تعداد قابل توجهی غزل و مثنوی هم در زمینه اشعار آیینی سروده‌ام. در همه سبک‌ها کار کرده‌ام به جز شعر سپید و بی‌وزن.

تفاوت آیینی با هیئتی

تفاوت شعر آیینی با شعر هیئتی در مخاطب فرضی آنهاست. به این معنا که مخاطب شعر هیئت قرار است این شعر را بشنود و از آن لذت ببرد. قرار نیست مخاطب دارای درک و شعور آکادمیک باشد و زیبایی‌های شعر را از هر بعدی بشناسد بلکه شعر زبانی ساده را می‌طلبد که در ذهن مخاطب حاضر در محفل تأثیر بگذارد. از این رو نمی‌توان این دو شاخه از شعر را هم‌تراز هم دانست چرا که شاعر آیینی وقتی اشعار خود را برای چاپ در قالب کتاب آماده می‌کند، مخاطبش اهل ادبیات است که این کتاب را می‌خرد و مطالعه می‌کند و از ظرافت‌های شعری آگاه است.

کوشش یا جوشش، مسئله این است

اینکه عده‌ای می‌گویند شعر اساساً حاصل جوشش است، از نظر من اعتبار علمی ندارد. شعر هم مانند هر چیز دیگری ممکن است جرعه موضوعش با جوشش و الهام زده شود اما بدون کوشش ممکن نیست به نتیجه برسد. به عنوان مثال یک نقاش نمی‌تواند بدون اینکه تلاشی داشته باشد قلم را بگیرد و بدون فکر قلم را روی بوم حرکت دهد و در نهایت یک شاهکار خلق کند. به اعتقاد من این حرف‌ها اعتبار علمی ندارند چرا که اگر این گونه بود باید تمامی شاعران به هر زبانی می‌توانستند شعر بگویند. به عبارت دیگر صورت هنر، نیاز به دانش، تجربه و تمرین دارد.

سعیدی را خیلی می‌پسندم

ایران از جمله کشورهایایی است که از نظر ادبیات و شعر فرهنگ بسیار غنی‌ای دارد. با سعیدی ارتباط قوی‌تری دارم و اشعار او را می‌پسندم و به راحتی با آنها ارتباط برقرار می‌کنم. در واقع سعیدی نمونه برجسته شعر روان فارسی است. اشعار مولوی هم از نظر محتوایی بی‌نظیرند. از بین شاعران معاصر نیز می‌توانم به زنده‌یاد قیصر امین‌پور، سیدحسین حسینی، موسوی گرمارودی و مشفق کاشانی اشاره کنم

بین شاعری که تحصیلات آکادمیک ادبیات داشته باشد با شاعری که صرفاً از سر علاقه و طبع شعری ذوق و استعداد خود را کشف کرده باشد تفاوت زیادی وجود دارد و آن استفاده درست از علائم شعری از جمله عروض و قافیه است؛ خواه این شعر کلاسیک باشد خواه آیینی. اسماعیل امینی از جمله شاعران عصر حاضر است که در بیشتر حوزه‌های شعری فعالیت دارد که یکی از آنها حوزه شعر آیینی است اما تفاوتش با برخی شاعران به واسطه مدرک دکترای رشته زبان و ادبیات فارسی و وسواس خاص روی اشعار اوست. همین مسئله موجب شد با گفت‌وگو با او، از دیدگاهش نسبت به شعر، دسته‌بندی شعر و نحوه ورود به دنیای ادبیات مطلع شویم.

علاقه‌مندی به شعر

مهم‌ترین عاملی که در سوق دادن من به دنیای شعر تأثیرگذار بود، شنیدن نوحه‌ها و نواهایی بود که در ایام محرم و عزاداری یا حتی مولودی‌ها می‌شنیدم. در واقع به واسطه بافت نسبتاً مذهبی محله و خانواده، از دوران بچگی همراه پدرم به هیئت‌های عزاداری می‌رفتم و شنیدن نوحه‌ها و مداحی‌ها برای من به گونه‌ای دیگر بود چرا که از موسیقی و ضرباهنگ مداحی‌ها لذت می‌بردم و برایم دلنشین بود. همین موسیقی و نظم شعرها باعث شد از مداحی‌هایی که می‌شنیدم تقلید کنم و از دوران راهنمایی روی همان موسیقی مداحی‌ها هم به فارسی و هم به ترکی شعر می‌گفتم. بعدها که جلوتر رفتم و در این ماجرا دقیق‌تر شدم، متوجه شدم که این موسیقی در واقع همان ارکان شعر است. علاوه بر اینها در خانه آثار مولوی، سعیدی، حافظ و شاهنامه فردوسی را می‌خواندم. خواندن آثار اینها ذهن مرا برای سرودن شعر تقویت می‌کرد.

تحت تأثیر محافل مذهبی

کسی که با محافل مذهبی رفت و آمد دارد، طبیعتاً تحت تأثیر شنیده‌های آن محافل قرار می‌گیرد و در واقع چیزهایی را که شنیده

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰

رضا معممی مقدم، مدیر کل تشکل های دینی سازمان تبلیغات اسلامی با اشاره به فعالیت ۹۱ هزار هیئت مذهبی در کشور گفت: «امنیت ملی و مدار حرکت تشکل های دینی و مردمی به عنوان بزرگترین ظرفیت های دینی کشور است. ظرفیت های دینی در مجموعه ای به نام سازمان تبلیغات اسلامی به خوبی نهادینه شده اند و مسئولان و نمایندگان دولت باید برای تقویت نحوه اجرای شاعر دینی از ظرفیت این سازمان استفاده کنند».

نشانی

داریم با «حسین حسین» پیر می شویم...

یکی از سنت های زیبای هیئت های قدیمی گرفتن عکس یادگاری با کتیبه و پرچم هیئت بوده که در این سال ها فراموش شده است. پیشنهاد می کنیم دست به کار شوید و پس از پایان مجلس تان یک عکس یادگاری دسته جمعی بگیرید و برای «چهارده» ایمیل کنید تا در همین صفحه منتشر شود.

qudsonline14@gmail.com

سجده شکر

نقش مدیر هیئت

نقش مدیر هیئت و مبانی فکری او در شکل گیری و آینده هیئت بسیار مهم است؛ چه بسا هیئتی که به دلیل حضور شخصی احساسی یا بدسلیقه یا بی اطلاع از روح دین باعث انحراف افراد زیادی شده. معمولا می توان از روحیات و رفتار افراد یک هیئت تشخیص داد که مدیر آن دارای چه نگرشی است. به خصوص اگر مدیر هیئت مورد تأیید و محبوب اعضای هیئت باشد تأثیرات زیادی بر روحیه و رفتار جمع خواهد گذاشت. انقلابی بودن مدیر، توجه مدیر به احکام و شرع مقدس، تواضع مدیر، احترام او به میهمانان، احترام او به علماء، شهدا و سادات و حتی گرایش های علمی و عملی او از مسائلی است که اگر در مدیر باشد می توان آنها را در دیگران هم مشاهده کرد. بنابراین هیئتی که مدیری سالم و باتقوا دارد معمولا از انحرافات مصون است. مدیر هیئت باید فردی عاقل، باتقوا، مخلص، آشنا به احکام اسلام، ایثارگر، انقلابی، دوراندیش، خوش سابقه، مردمی، مؤمن و بلندنظر باشد و ارادت ویژه ای به اهل بیت (علیهم السلام) داشته باشد. در مدیریت یک هیئت آنچه مهم تر است جایگاه حقیقی مدیر است نه جایگاه حقوقی او. یعنی مدیر هیئت باید بدون در نظر گرفتن جایگاهش شخصیتی واقعی داشته باشد. مهربانی، متانت، نجابت، پرکاری و صلابت مدیر در پیشرفت یک هیئت بسیار مؤثر است. مدیر هیئت نقش کلیدی در انتخاب اعضای اصلی، اجرایی و به خصوص خادمان هیئت دارد و خادمان هیئت باید افرادی عاقل، خوش برخورد، مؤدب، متواضع و معتقد به آیین های سنتی باشند.

[هیئت عبدالله بن الحسن]

یادداشت

مناجاتنامه

* خدایا! در آشوب و فتنه و بلا عده ای تو را گم و عده ای تو را پیدا می کنند. ما را از بسندگان باینده خودت قرار ده.

* خدایا! در توفان های سهمگین و بنیان کن، بعضی تو را از دست می دهند و برخی تو را به دست می آورند. دست ما را از دست خودت دریاور و دست و دلمان را از خودت خالی نکن.

* خدایا! در هجوم بی امان شداید و سختی ها گروهی به دامن تو می آویزند و گروهی از دامن تو می گریزند. ما امن و گریزگاه ما را آغوش مهربان خودت قرار ده.

سید مهدی شجاعی

چهارده + ضمیمه هفتگی روزنامه قدس

ویژه هیئت ها و محافل مذهبی
مدیر مسئول: ایمان شمسایی

دبیر و ویژه نامه: رضا صیادی

طراح ناواره: محمد صدیقی

با همکاری مؤسسه فرهنگی هنری عقیق www.aghigh.ir

www.qudsonline.ir

پهلوی

اپلیکیشن

شمیم گل نرگس

نرم افزار «شمیم گل نرگس» در روزهایی که با آغاز امامت حضرت مهدی (عج) گره خورده از اپلیکیشن هایی است که حال و هوای تان را مهدوی می کند. این نرم افزار شامل بخش های مختلفی است و یکی از آنها به آیات قرآن اختصاص دارد که شامل ۲۵۵ آیه از آیات مرتبط با حضرت مهدی (عج) همراه با تفسیر آنها و احادیث مربوطه است. بخش بعدی پررسم است. در این بخش بیش از ۸۰۰ پرسش و پاسخ در ۱۵ گروه شامل زندگی نامه، غیبت، طول عمر و وجود دارد. بخش دیگری به نام «کتابخانه دیجیتال» در این نرم افزار وجود دارد که بیش از ۶۲۰ جلد کتاب درباره شخصیت حضرت مهدی (عج) در آن وجود دارد.

کتاب

کشتی پهلوی گرفته

«کشتی پهلوی گرفته» پر فروش ترین اثر سید مهدی شجاعی است که با مرور نقاط عطف حیات حضرت فاطمه (عج)، روایتگر مصائب آن حضرت از زبان او و اطرافیان اوست. در واقع می توان گفت این کتاب مرثیه ای است منشور از زبان صاحبان عزای فاطمی. «کشتی پهلوی گرفته» از ۱۴ فصل تشکیل شده و راوی اول شخص در هر یک از فصول یکی از وابستگان حضرت فاطمه (عج) است. فصل اول رسول اکرم (ص)، فصل دوم حضرت خدیجه (عج)، فصل سوم حضرت زهرا (عج)، فصل چهارم امیرالمؤمنین (عج)، فصل پنجم امام حسن (عج)، فصل ششم امام حسین (عج)، فصل هفتم مجدداً حضرت زهرا (عج)، فصل هشتم حضرت زینب (عج)، فصل نهم فضا، فصل دهم ام کلثوم، فصل یازدهم اسما، فصل دوازدهم حضرت زهرا (عج)، فصل سیزدهم حضرت امیر (عج) و فصل چهاردهم از زبان آسمان روایت می شود. این کتاب توسط انتشارات نیستان به چاپ رسیده.

کانال تلگرام

دانلود مداحی

یکی از علاقه های بچه هیئتی ها شنیدن نواهای دلنشین مداحی است. به همان اندازه که سلیقه ها متفاوت است، صداهای متفاوت و سبک های مختلف وجود دارد. در این بخش کانالی را در تلگرام برایتان معرفی می کنیم که اختصاص به یک مداح ندارد و با عضویت در آن می توانید گلچینی از بهترین مداحی های موجود را دانلود کنید و از شنیدن آنها لذت ببرید. حتی اگر به مداح خاصی هم علاقه مند باشید، می توانید جدیدترین نواهای او را دانلود کنید. برای عضویت در این کانال، لینک t.me/downloadmadahiir را در شبکه تلگرامی خود وارد کنید.

